

naar de urolige Løber med de stærke Bølgeflaatter skulde komme, og at den da vilde faae en Afgjørelse, som vilde blive en ganske anden end den, der var tilsigtet og kunde være opnaaet ved en jevn, fredelig Overenskomst. Jeg tvivler imidlertid ikke paa, at netop denne ærede Rigsdagsmand saagodt som Rogen seer det Uheldige, der vilde være i en Afgjørelse paa denne Maade, og at han ligesaafuldt som Ordføreren i Landstinget erkjender, at den Afgjørelse, der vilde finde Sted under et saadant uimodsaeligt Tryk, netop var den, man mindst kunde ønske, og det ikke blot for den ene Part af de i Sagen Interesserede, thi jeg troer, og Historien viser det, at den heller ikke vilde være ønskelig for den anden Part. En saadan Afgjørelse er derfor vistnok Noget, som man baade fra den ene og fra den anden Parts Side med forenede Kræfter til det Yderste maa see at forhindre. Der er jeg ganske vist heller ikke i nogen Modsigelse med den ærede Rigsdagsmand, der netop i denne Sag, som saa ofte, har forsøgt at virke til efterhaanden at faae den ordnet paa en lemsældig og imødekommende Maade. — Men naar nu Sagen stiller sig saaledes, at man maa ansee en lemsældig og imødekommende Afgjørelse for den hensigtsmæssigste, saa troer jeg ikke, at det er Regjeringen, der paa nogen egentlig fremtrædende og afgjørende Maade, som fra en anden Side antydet, skulde være den, der kom til at gjøre Udslaget. Der var en æret Rigsdagsmand, som var i stor Uenighed med Rigsdagsmanden for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) og som ogsaa de Gange, vi have hadt Leilighed til at diskutere sammen, har været i megen Uenighed med mig, nemlig Rigsdagsmanden for Aalborg Amts 1ste Valgfreds (Zahle); jeg skal ganske vist ikke følge hans Udtalelse i al dens Detail, men han gif blandt meget Andet ud paa med en vis Oprigtighed, som det maastes ofte kan være vanskeligt at vise og følge her i Salen, at omtale de forskjellige Partiers Stilling med Hensyn til denne Sag. Han var saa god først at sige, at han aldeles ikke havde Noget at bebrejde det nuværende Ministerium i denne Henseende, og det er Noget, der fra hans Side er saa nyt, at jeg næsten troer, det er

første Gang, det er skeet; men denne Anerkjendelse fulgtes da ogsaa meget hurtigt af den Udtalelse, at han dog stadig har een og en radical Indvending mod det nuværende Ministerium, nemlig at det overhovedet er til, hvilket naturligvis afficerer hans Opfattelse af en hvilken som helst Sag, som falder ind under Ministeriets Omraade, da det er hans Forvisning, at alle Ting vilde have gaaet af sig selv og paa bedste Maade, naar ikke uhykkeligvis dette Ministerium var kommet til og havde fordærvet det. Dette er nu en subjectiv Overbeviisning, som jeg villig skal overlade ham og ikke tage til Gjenmæle imod; derimod maa jeg udtale, at da han med Hensyn til denne Sag kom til at omtale de andre forskellige Partier, forekom det mig, at han isærdelesgjorte gjorde den ene af de Kategorier, han omtalte, høilig Uret. Det er her ganske naturligt nærmest at skjelne mellem de to Klasser, som man kalder de mindre og de større Landeieendomsbestidere. Hvad nu de mindre Landeieendomsbestidere angaaer, er der netop ved denne Sag ikke nogen Anledning til videre at udtale sig over deres hele Stilling, den er bekendt nok; det er jo væsentlig ved Medvirkning fra deres Side, at de forskjellige Skridt, der ere foretagne i Sagen, ere gjorte; men naar han dernæst omtalte, hvad han deels kaldte Godsseierklassen og deels Bureaukratiet eller Embedsaristokratiet, eller hvilken Betegnelse han nu brugte, saa troer jeg, at han gjorde dette sidste ikke liden Uret, ialtsald naar man sammenligner hans Udtalelser derom med den Maade, hvorpaa han omtalte de første. Det er meget langt fra min Anskuelse, at der fra Godsseiernes Side skulde være viist en saadan utilbørlig Fremfærd i denne hele Sag og ligeoverfor Fæsteforholdet, som man meget hyppig maatte formode efter de Uttringer, som her ere fremkomne. Jeg troer, at man i den Henseende i høi Grad gjør Godsseierne Uret. Jeg troer for det Første, at det er at gjøre Godsseierne høilig Uret, naar man mener, at der skulde være noget Utilbørligt og Uforstandigt i, at en Godsseier kan ønske at conservere Fæsteforholdet, selv om det maa indrømmes, at han gjør det paa den mildeste og lemsældigste Maade. Man er jo dog nu selv kommen til Erkjendelse